Cyllid ac Atebolrwydd y Comisiwn Etholiadol:

Datganiad Egwyddorion Cyllido

Mawrth 2021

Diben a statws y Datganiad hwn

1. O 1 Ebrill 2021 ymlaen, bydd cyllid y Comisiwn Etholiadol (y Comisiwn) yn cael ei fodloni gan Gorff Corfforedig Senedd yr Alban a chynrychiolwyr o Gronfa Gyfunol Cymru, yn ogystal â Senedd y DU, a bydd y Comisiwn yn atebol i Senedd y DU, Senedd yr Alban, a Senedd Cymru. Bydd yr atebolrwydd hwn yn cael ei oruchwylio gan Bwyllgor y Llefarydd ar y Comisiwn Etholiadol, Corff Corfforedig Senedd yr Alban, a Phwyllgor y Llywydd.
2. Mae'r **Datganiad Egwyddorion Cyllido** hwn yn nodi sut bydd cyllid y Comisiwn a rennir yn cael ei gyfrif, a sut bydd y cyllid gofynnol yn cael ei rannu.
3. Ni fwriedir i'r Datganiad hwn fod yn gytundeb cyfreithiol-rwymol, ac nid yw'n gwrthwneud nac yn disodli pwerau perthnasol Senedd y DU, Senedd yr Alban, na Senedd Cymru i bennu eu busnes eu hunain. Fodd bynnag, cydnabyddir bod angen sicrwydd i sicrhau y caiff costau eu rhannu'n deg, ac i alluogi'r Comisiwn i gynllunio a chyfrifyddu mewn modd priodol. Mae'r Datganiad hwn yn nodi ein safbwynt.
4. Mae'r Datganiad hwn wedi ei nodi gan Bwyllgor y Llefarydd ar y Comisiwn Etholiadol, Corff Corfforedig Senedd yr Alban, Pwyllgor y Llywydd, a'r Comisiwn.

Hyd, adolygu, ac addasu

5. Bydd y Datganiad yn cael ei adolygu ar ôl un flwyddyn o fod wedi bod ar waith, ac ar ôl hynny, bob pum mlynedd. Gellir hefyd ofyn am adolygiad unrhyw bryd.

Trefniadau pontio ar gyfer Cymru

6. Gan ddibynnu ar ddeddfwriaeth yng Nghymru i ganiatáu cyllido'r Comisiwn yn uniongyrchol gan Gronfa Gyfunol Cymru, bydd Pwyllgor y Llywydd yn gosod y swm y gellir ei weinyddu gan Lywodraeth Cymru.

Atebolrwydd

7. Mae'r Comisiwn yn atebol i Senedd y DU trwy Bwyllgor y Llefarydd ar y Comisiwn Etholiadol, i Senedd yr Alban trwy Gorff Corfforedig Senedd yr Alban, a Senedd

Cymru trwy Bwyllgor y Llywydd. Mae'r ffyrdd y mae'n cyfrifyddu wedi eu nodi mewn deddfwriaeth berthnasol[1], gan gynnwys:

- Cyflwyno amcangyfrif incwm a gwariant blynyddol ar gyfer pob blwyddyn ariannol i'w archwilio a'i gymeradwyo gan y corff perthnasol.
- Archwilio'r Cynllun Corfforaethol Pum Mlynedd a'r cynlluniau busnes blynyddol
- Darparu unrhyw wybodaeth ychwanegol, fel y bo'n berthnasol ac yn ôl y gofyn

8. Yn ychwanegol at hyn, bydd craffu polisi ar weithredoedd, cyfrifon a safbwyntiau'r Comisiwn yn parhau, fel y gwnaed ers 2001, trwy amrywiol bwyllgorau perthnasol y tri chorff.

Archwiliad

9. Caiff Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol y DU ei benodi'n archwilydd i'r Comisiwn o dan Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau, a Refferenda 2000 (PPERA). Bydd y Swyddfa Archwilio Genedlaethol yn parhau i ymgymryd â'r gwaith hwn. Bydd Adroddiadau Blynyddol a Chyfrifon y Comisiwn yn cael eu gosod gerbron Senedd y DU, Senedd yr Alban, a Senedd Cymru.

Cyfrif Cyfrannau Cyllido

Y swm i'w gyllido mewn perthynas â blwyddyn ariannol

10. Bydd y cyfanswm i'w gyllido yn cael ei gyfrif ar sail croniadau, o amcangyfrif y Comisiwn, wedi ei gymeradwyo gan Bwyllgor y Llefarydd ar y Comisiwn Etholiadol, Corff Corfforedig yr Alban, a Phwyllgor y Llywydd, megis yr hyn a nodir isod (yn seiliedig ar ddiffiniadau Trysorlys Ei Mawrhydi sy'n gymwys at y flwyddyn ariannol berthnasol):

- Y terfyn gwariant adrannol ar gyfer adnoddau (R-DEL), gan gynnwys dibrisiant ac amhariadau o fewn yr hyn a glustnodir ar gyfer dibrisiant gan Drysorlys Ei Mawrhydi;
- incwm llai yn cynnwys:
  - ffioedd a thaliadau
  - incwm gan lywodraethau o dan adran 10 PPERA
  - incwm arall
  - ond nid dirwyon sy'n daladwy i Gronfa Gyfunol y DU

Cyfrif cyfrannau cyllido

[1] Paragraffau 14 ac 15 Atodlen 1 i Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000 ("PPERA") mewn perthynas â Phwyllgor y Llefarydd ar y Comisiwn Etholiadol; paragraffau 14A ac 15A Atodlen 1 i PPERA mewn perthynas â Chorff Corfforedig Senedd yr Alban; a pharagraffau 16A ac 16B Atodlen 1 PPERA mewn perthynas â Phwyllgor y Llywydd.

11. Y swm i'w gyllido gan Senedd y DU, Corff Corfforedig Senedd yr Alban fel y'i cymeradwyir gan Senedd yr Alban, a chan Gronfa Gyfunol Cymru mewn perthynas â'r flwyddyn ariannol, fydd y swm (neu swm addasedig) i'w gyllido ar gyfer y flwyddyn ariannol, wedi ei rannu fel y nodir isod.
12. Caiff costau sy'n uniongyrchol briodoladwy i etholiadau, a gweithgareddau eraill y gellir eu hadnabod ar wahân o dan bwerau pob corff, eu cyllido gan y ffynhonnell berthnasol (gan Senedd y DU, Corff Corfforedig Senedd yr Alban, neu Gronfa Gyfunol Cymru).
13. Caiff gwariant nad yw'n uniongyrchol briodoladwy ei rannu. Mae hyn yn cynnwys costau craidd ar gyfer gweithgarwch a rennir, megis canllawiau safonol a'r costau sy'n angenrheidiol ar gyfer gwaith y Comisiwn. Bydd y costau hyn yn cael eu rhannu yn unol â phoblogaeth pob gwlad. Ni fyddant yn cael eu cynnwys mewn costau uniongyrchol.
14. Bydd y Comisiwn yn cynnwys costau Grantiau Datblygu Polisi a gwariant na phleidleisiwyd arno (Ffioedd Comisiynwyr) yn yr Amcangyfrif mae'n ei gyflwyno i Bwyllgor y Llefarydd ar y Comisiwn Etholiadol.

Addasu'r swm i'w gyllido

15. Bydd y Comisiwn yn gwneud pob ymdrech resymol i gadw ei wariant o fewn y gyllideb y cytunir arni fel y'i ceir yn ei amcangyfrif. Lle bo newidiadau i amgylchiadau yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn addasu'r swm cyllido a geisir ar gyfer y flwyddyn berthnasol, caiff y swm addasedig ei gyfrif fel y nodir ym mharagraffau 12 - 14 uchod.
16. Lle bo angen addasu costau uniongyrchol (fel y nodir ym mharagraff 15), bydd y Comisiwn yn gofyn am newid i'r cyllid gan y corff neu gyrff perthnasol yn unig. Lle bo angen addasu costau eraill, bydd y Comisiwn yn gofyn am newid i'r cyllid gan y tri chorff.
17. Lle bo angen, caiff ceisiadau gofynnol i amrywio cyllid eu gwneud yn unol â'r gweithdrefnau ar gyfer Amcangyfrifon Atodol yn Senedd y DU, Cyllidebau Wrth Gefn yn Senedd yr Alban, a Chyllideb Atodol yn Senedd Cymru.

Gosod cyfansymiau rheolaethau cyllidebol

18. Bydd cyfansymiau rheolaethau cyllidebol sy'n ofynnol gan Ganllawiau Cyllidebu Cyfunol Trysorlys Ei Mawrhydi a'i Lawlyfr Amcangyfrifon, fel y bônt yn gymwys i'r Comisiwn, yn parhau i gael eu gosod trwy'r broses Amcangyfrifon, y mae gan Bwyllgor y Llefarydd ar y Comisiwn Etholiadol rôl ynddi, gan drin cyllid gan Gorff Corfforedig Senedd yr Alban a Chronfa Gyfunol Cymru fel incwm at y diben hwn.

Cyllid arian parod a balansau arian parod

19. Y cyfanswm cyllid arian parod gan Gorff Corfforedig Senedd yr Alban a Chronfa Gyfunol Cymru fydd y swm a gyfrifir yn unol â pharagraff 11, wedi ei addasu, lle bo angen, fel y nodir yn y Datganiad hwn.
20. Y cyfanswm cyllid arian parod gan Gronfa Gyfunol y DU fydd y Gofyniad Net am Arian Parod a nodir yn yr Amcangyfrif Cyflenwi Atodol, wedi ei gymeradwyo gan Bwyllgor y Llefarydd ar y Comisiwn Etholiadol.